

DZIAŁALNOŚĆ NARODOWEGO INSTYTUTU DZIEDZICTWA W RAMACH EUROPEJSKIEJ RADY ARCHEOLOGICZNEJ EAC

Posted on 12 lutego 2024

Narodowy Instytut Dziedzictwa reprezentuje Polskę w Europae Archaeologiae Consilium – EAC, czyli Europejskiej Radzie Archeologicznej. Jest to organizacja skupiająca instytuty dziedzictwa z państw członkowskich Rady Europy oraz inne instytucje odpowiedzialne za zarządzanie dziedzictwem archeologicznym na poziomie strategicznym w danym państwie lub regionie (np. w niemieckich landach lub hiszpańskich prowincjach).

EAC (www.e-a-c.org), stanowi nieocenione forum wymiany doświadczeń i współpracy w zarządzaniu dziedzictwem archeologicznym. Daje wgląd w najbardziej aktualne zagadnienia i problemy, umożliwiając wprowadzenie ich do dyskusji na polu krajowym. Rozpatrywanie wyzwań konserwatorskich z perspektywy różnych systemów legislacyjnych i organizacyjnych pozwala zobaczyć skuteczność lub nieprzydatność konkretnych rozwiązań, szczególnie w przypadku rozważanych zmian prawnych.

EAC organizuje co roku sympozja tematyczne, których wyniki są publikowane. Dotychczas dotyczyły one m.in. nielegalnych poszukiwań i wykopalisk, archeologii przedinwestycyjnej, wdrażania Konwencji Maltańskiej i Konwencji z Faro oraz zasobów cyfrowych. Działające przy Radzie grupy robocze opracowują wytyczne dotyczące np. badań geofizycznych, sporządzania i przechowywania źródeł i dokumentacji z badań, czy krajowych strategii badawczych. Członkowie EAC mogą uzyskać też wsparcie w zakresie bieżących problemów zarządzania dziedzictwem archeologicznym.

EAC skupia instytucje z 32 państw i współpracuje m.in. z Radą Europy, ICOMOS, European Heritage Heads Forum czy European Association of Archaeologists. Polska, reprezentowana obecnie przez Narodowy Instytut Dziedzictwa, jest członkiem Rady od momentu jej powstania w 1999 roku. Przez 25 lat istnienia EAC, pałeczkę tę dźrzyły kolejno: Biuro Generalnego Konserwatora Zabytków oraz - od roku 2003 - instytucjonalni „przodkowie NID”, czyli Ośrodek Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego, a później Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków.

Utworzenie NID niewątpliwie zintensyfikowało „archeologiczną” współpracę z Europą. Przedstawicielka Narodowego Instytutu Dziedzictwa, dr Agnieszka Oniszczyk, jest od marca 2022 roku wiceprzewodniczącą EAC, reprezentując tę organizację we współpracy z Komitetem Sterującym ds. kultury, dziedzictwa i krajobrazu Rady Europy (CDCPP). Dr Oniszczyk, jako przedstawicielka EAC, jest także członkinią powołanej z inicjatywy Komitetu grupy roboczej opracowującej obecnie wytyczne dotyczące wykorzystania danych cyfrowych i sztucznej inteligencji w sektorach dziedzictwa, kultury i kreatywnym.

Bieżąca współpraca NID z EAC polega także na udziale w pracach grup roboczych. Agnieszka Makowska, kierująca w NID projektem AZP+, należy do grupy zajmującej się definiowaniem wartości i znaczenia stanowisk archeologicznych. Dr Oniszczyk zaś współprzewodniczy grupie zaangażowanej w kwestie losów znalezisk oraz ich papierowej i cyfrowej dokumentacji po zakończeniu projektu badawczego. Najnowsze publikacje stanowiące wynik pracy tych grup przygotowywane są właśnie do druku.

Grodzisko Napole, fot. M. Bogacki